

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРІ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

П'ЯДИЦЬКА ОТГ

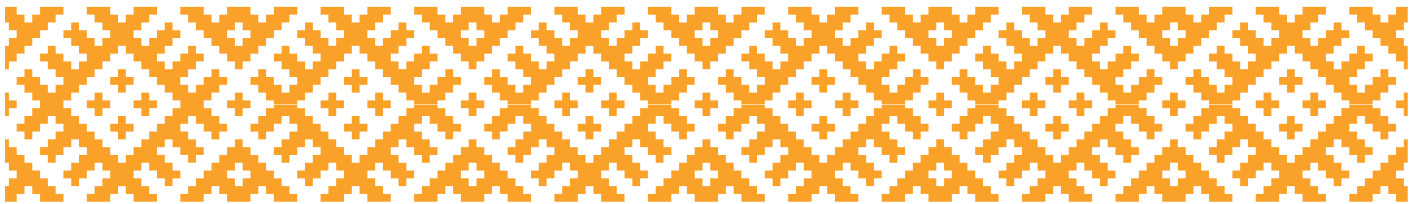
Підготовка та друк цього видання стали можливими завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

Шановні жителі П'ядицької ОТГ, ми створили цей документ, щоб зробити доступною і зрозумілою інформацію про публічні фінанси нашої громади та щоб допомогти Вам зрозуміти, що таке **бюджет громади** і як ми ним розпоряджаємось.

Ми сподіваємось, що громаді буде доступніше розуміння бюджетного процесу та на активну участь жителів нашої ОТГ в розробленні бюджету та його реалізації.

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація комплексної інформації про бюджет.

Бюджет для громадян доповнюється візуалізаціями, щоб спростити розуміння складних цифр.

Основна мета «бюджету для громадян» – це зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною для широкого кола осіб.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет своєї громади кожному громадянину, він допомагає побачити своє місце в бюджеті, зрозуміти, що бюджет громади – це кошти всіх жителів громади, побачити, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а також зрозуміти, що витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади або групи громадян.

В той самий час, **бюджет для громадян** допомагає визначити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратить. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – кошти, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державою. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів – з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад, гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громадою. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік називається бюджетний цикл і включає в себе 4 стадії: планування та складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

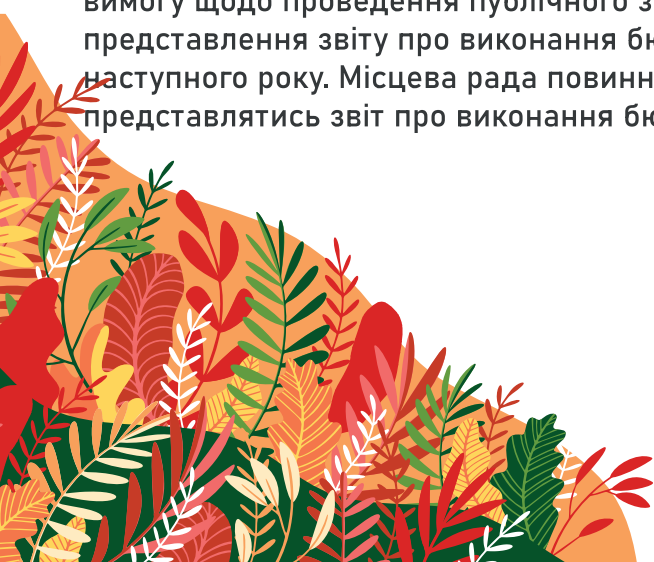
Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витрачатимуться гроші від зібраних податків. Прогноз на наступні 3 роки оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів, розробляються та подаються бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт після затвердження оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу щодо проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше 15-го березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, серед широкої громадськості.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ?

ТРАВЕНЬ - ЖОВТЕНЬ Складання бюджету

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

1. Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

ЛИСТОПАД-25 ГРУДНЯ Розгляд та прийняття

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

1. Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
2. Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
3. Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
4. Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ Складання прогнозу бюджету

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

1. Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
2. Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
3. Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проектів.

СІЧЕНЬ - ГРУДЕНЬ Виконання бюджету

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

1. Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
2. Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
3. Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

СІЧЕНЬ-15 БЕРЕЗНЯ Звітування до бюджету

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

1. Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
2. Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;
3. Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

Формування бюджету починається з травня місяця і триває до жовтня поточного року. Протягом цього періоду активні жителі громади подають запити на комісію, щоб були враховані їхні пропозиції. Також керівники комунальних установ формують запити на потреби коштів щодо функціонування та утримання комунальних закладів.

На формування бюджету має вагомий вплив депутатський корпус, від якого залежить прийняття бюджету ради. Всі пропозиції, які надійшли від громадян, проходять обговорення на бюджетній комісії. Після проходження обговорення на даний запит можуть бути виділені кошти. Чим більше враховано пропозицій громадян в бюджеті, тим краще він сприймається громадою.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада. Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НАШОЇ ОТГ

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ:

Територія безпечного
середовища та високої
якості життя

ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ:

Розвиток інфраструктури
громади

Підвищення якості послуг
громади

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ:

Підвищення економічної
спроможності громади

ОПЕРАЦІЙНА ЦІЛЬ:

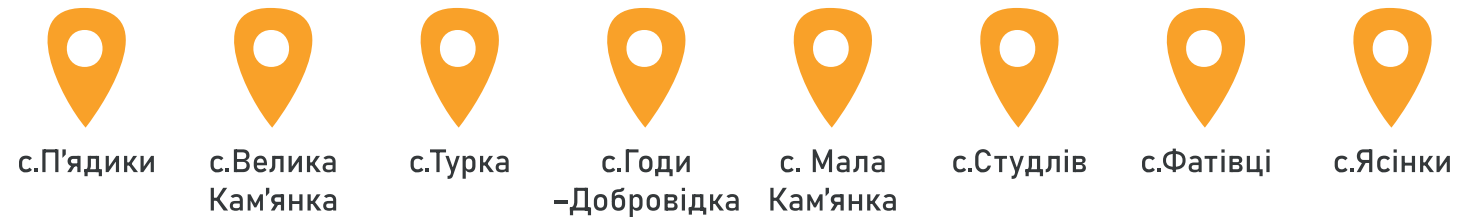
Покращення можливостей
для ведення бізнесу та
залучення інвестицій

Стимулювання економічної
активності у сільських
територіях

НАША ГРОМАДА

НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ

10 396 Загальна кількість населення

5 766 Працездатне населення

4 805 Працевлаштоване населення

80,5 км

Дороги, що потребують капітального ремонту

45 км

Дороги, що потребують поточного ремонту

2

Дитячі садочки

5

Школи

6

ФАПи

15

Промисловість

14

Сільське господарство

236

Несільсько-господарський сектор

250

Галузі діяльності

2 414,5 га

Землі с/г призначення

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

Пріоритет 1

Розвиток економіки ОТГ

Пріоритет 2

Створення комфортних умов для життя громади

Пріоритет 3

Покращення якості дорожньої інфраструктури

Пріоритет 4

Покращення інфраструктури водозабезпечення

Пріоритет 5

Підвищення якості послуг мережі освітніх закладів

Пріоритет 6

Якісні та доступні соціальні, медичні та освітні послуги

Пріоритет 7

Чисте та здорове навколишнє середовище

Пріоритет 8

Прозоре та ефективне управління

Пріоритет 9

Громада активних мешканців

Пріоритет 10

Пожвавлення соціально-культурного життя населення

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

Субвенція на надання державної підтримки особам з особливими фізичними потребами

0,4%
189,4
тис.грн

51 307,3
тис.грн

ВСЬОГО

ВСЬОГО
Трансфerti

81,7%
41 892,6
тис.грн

Медична
субвенція

12,1%
6 342,6
тис.грн

Базова
дотація

21,4%
10 995,5
тис.грн

Дотація

6,4%
3 297,8
тис.грн

Освітня
субвенція

40%
21 067,3
тис.грн

ВСЬОГО

Власні доходи
9 414,7
тис.грн
18,3%

Податок на
доходи фізичних
5 663,4
тис.грн
11%

Податок
на майно
1 226,6
тис.грн
2,4%

Єдиний
податок
1 827
тис.грн
3,6%

Податок на
прибуток
підприємств
100
тис.грн
0,2%

Адміністративні
збори та платежі

0,05%
29,8
тис.грн

Рентна
плата
12,1
тис.грн
0,02%

Доходи від власності та
підприємницької діяльності
2,2
тис.грн

Екологічний
податок
8,2
тис.грн
0,01%

Акцизний
податок
152,4
тис.грн
0,3%

Власні надходження
бюджетних
установ
715,1
тис.грн
1,4%

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Гроші до бюджету громади надходять з державного та обласного бюджетів у вигляді **бюджетних трансфертів**. Також бюджет наповнюється з отриманих податків від підприємств та підприємців нашої громади.

Зокрема, від держави громада отримує освітню, медичну та інфраструктурну субвенції, базову дотацію, яка спрямовується на забезпечення виплат заробітних плат, оплати енергоносіїв, медикаментів, харчування в школах, тощо.

Ще від держави громада отримує додаткову дотацію, яка спрямовується на оплату праці обслуговуючого персоналу ЗОШ.

Тим не менш, наша громада також активно працює над тим, щоб забезпечувати надходження до нашого бюджету від сплати місцевих податків та зборів.

Найбільші надходження в бюджет нашої громади надходять від податку з доходів фізичних осіб (податок з заробітної плати), єдиного та земельного податків.

Так як унікальність нашої громади полягає у сільському господарстві, ми активно працюємо над інвентаризацією, обліком земель та укладанням договорів оренди землі, що в найближчі роки сприятиме підвищенню надходжень до бюджету громади.

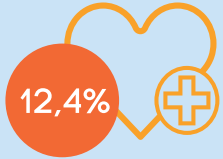
КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ

На території нашої громади є **27 бюджетних установ** (школи, садки, бібліотеки, клуби, будинки культури, сільська рада, музична школа, басейн, молодіжний центр), в яких працює **419 осіб**. На це витрачається **90% грошей** бюджету ОТГ.

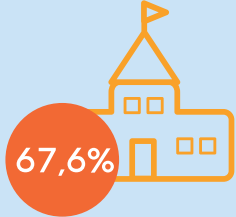
Основні витрати здійснюються на сплату заробітної плати а також на оплату газу, освітлення, водопостачання, твердого палива, обслуговування приміщень.

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

ОХОРОНА
ЗДОРОВ'Я
6 342,6
тис.грн

ОСВІТА
34 429,3
тис.грн

УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДОЮ
5 094,4
тис.грн

5 188
тис.грн
Оплата
праці

620,4
тис.грн
Оплата
енергоносіїв

534,2
тис.грн
Інші
видатки

29 754,3
тис.грн
Оплата
праці

3 039,4
тис.грн
Оплата
енергоносіїв

1 635,6
тис.грн
Інші
видатки

4523,7
тис.грн
Оплата
праці

179,1
тис.грн
Оплата
енергоносіїв

391,6
тис.грн
Інші
видатки

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

8 964,3
тис.грн

Всього
видатків

339
Кількість
учнів

26,4
тис.грн

Видатки на
одного

**П'ЯДИЦЬКИЙ ЛІЦЕЙ
ІМ.СТ.МЕЛЬНИЧУКА**

7 321,6
тис.грн

Всього
видатків

219
Кількість
учнів

33,4
тис.грн

Видатки на
одного

**ВЕЛИКО-КАМ'ЯНСЬКИЙ
ЛІЦЕЙ**

3 536,8
тис.грн

Всього
видатків

77
Кількість
учнів

45,9
тис.грн

Видатки на
одного

**МАЛО-КАМ'ЯНСЬКА ГІМ-
НАЗІЯ**

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

2 894,4
тис.грн

Всього
видатків

95

Кількість
учнів

30,4
тис.грн

Видатки на
одного

**ГОДИ-ДОБРОВІДСЬКА
ГІМНАЗІЯ**

29 658,8
тис.грн

Всього
видатків

969

Кількість
учнів

30,6
тис.грн

Видатки на
одного

ВСЬОГО

6941,7
тис.грн

Всього
видатків

239

Кількість
учнів

29,04
тис.грн

Видатки на
одного

**ТУРКІВСЬКА ЗОШ І-ІІІ
СТУПЕНІВ**

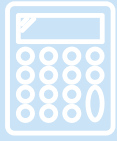
БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

275,4
тис.грн

ЦНАП

1 151
тис.грн

Придбання предметів
довгострокового
користування

907,8
тис.грн

Капітальний ремонт
дороги с.В.Кам'янка
та с.Годи-Добровідка

70
тис.грн

Реставрація церкви
Покрови Пресвятої
Богородиці с.П'ядики

869,9
тис.грн

Співфінансування
будівництва
амбулаторії

50
тис.грн

Капітальний
ремонт вуличного
освітлення с.
П'ядики

299
тис.грн

Капітальний
ремонт вуличного
освітлення с.Турка

298,5
тис.грн

Капітальний
ремонт вуличного
освітлення с.Ясинки

235
тис.грн

Капітальний
ремонт вуличного
освітлення с.Годи
-Добровідка

155,2
тис.грн

Капітальний ремонт
вуличного освітлення
с.Мала Кам'янка

158,4
тис.грн

Генеральний
план с.Турка

180
тис.грн

Топографічний
план с.Турка

503,3
тис.грн

Добудова блоку № 2
П'ядицького ліцею

55,6
тис.грн

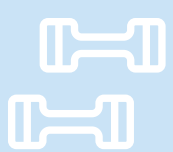
Система опалення
Малокам'янецької
гімназії

299,5
тис.грн

Капітальний ремонт
будинку культури
с.Велика кам'янка

160
тис.грн

Капітальний ремонт
спортивно-ігрового
майданчика
с.Фатовець

100,5
тис.грн

Капітальний ремонт
опалення у ФАПі
с.Годи-Добровідка

5769,1
тис.грн

ВСЬОГО

У 2019 році пріоритетом розвитку громади є загальна середня освіта, капітальний ремонт доріг та вуличного освітлення, а також введення в експлуатацію ЦНАПу та амбулаторії.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

78254, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с.П'ядики, вул. Петлюри, 1
Павлюк Наталія Василівна - спеціаліст I категорії відділу економіки, фінансів, зовнішньоекономічних зв'язків та євроінтеграції П'ядицької сільської ради ОТГ

Контактні телефони: 03433 97224 / 095 028 14 87

E-mail: pyadyky.rada@ukr.net

Facebook: П'ядицька ОТГ Live

Наш сайт: <https://pyadyska-gromada.gov.ua/>

Наклад: 500 примірників

